

На основу члана 83. став 7. Закона о банкама („Службени гласник РС“, бр. 107/2005, 91/2010, 14/2015 и 19/2025) и члана 15. став 1. Закона о Народној банци Србије („Службени гласник РС“, бр. 72/2003, 55/2004, 85/2005 – др. закон, 44/2010, 76/2012, 106/2012, 14/2015, 40/2015 – одлука УС, 44/2018 и 19/2025), Извршни одбор Народне банке Србије доноси

О Д Л У К У
О НАЧИНУ И УСЛОВИМА ИДЕНТИФИКАЦИЈЕ И ПРАЋЕЊА
РИЗИКА УСКЛАЂЕНОСТИ ПОСЛОВАЊА БАНКЕ
И УПРАВЉАЊА ТИМ РИЗИКОМ

1. Овом одлуком ближе се прописују начин и услови идентификације и праћења ризика усклађености пословања банке и управљања тим ризиком.

2. Ризик усклађености пословања банке јесте ризик од изрицања санкција регулаторног тела, финансијских губитака или нарушавања репутације банке услед обављања послова банке на начин који није у складу са законом и другим прописом, унутрашњим актима банке, стандардима пословања, процедурама о спречавању прања новца и финансирања тероризма, као и с другим актима којима се уређује пословање банке.

Ризик од изрицања санкција регулаторног тела из става 1. ове тачке настаје ако поступање банке на начин из тог става доведе до предузимања мера и/или изрицања казни регулаторног тела према банци.

Ризик од финансијских губитака из става 1. ове тачке настаје ако поступање банке на начин из тог става доведе до негативних последица у финансијском пословању банке.

Нарушавање репутације банке из става 1. ове тачке настаје ако банка поступањем на начин из тог става наруши свој пословни углед и поверење клијената.

3. У банци постоји организациона јединица у чијем је делокругу контрола усклађености пословања банке, укључујући и саветодавне послове у вези са усклађеношћу пословања банке, а чији су основни задаци идентификација и праћење ризика усклађености пословања банке и управљање тим ризиком (у даљем тексту: Организациона јединица).

4. Банка је дужна да својим унутрашњим актима нарочито уреди:

1) положај Организационе јединице у организационој структури банке којим се обезбеђује функционална и организациона одвојеност Организационе јединице од осталих организационих јединица банке и којим се спречава сукоб интереса;

2) одговорност за спровођење функције усклађености пословања банке;

3) одговорност Организационе јединице, односно области пословања банке чију усклађеност са законом, другим прописом, унутрашњим актима банке правилима струке, добрим пословним обичајима и пословном етиком банке Организациона јединица контролише, и то тако да се обезбеди јасно утврђена раздвојеност послова и дужности Организационе јединице од пословних линија и других функција система унутрашњих контрола банке;

4) начин на који се обезбеђује независност Организационе јединице;

5) начин сарадње и комуникације Организационе јединице са свим организационим јединицама и запосленима у банци (у даљем тексту: запослени);

6) однос Организационе јединице са организационим јединицама банке у чијем су делокругу управљање ризицима и унутрашња ревизија;

7) право приступа информацијама неопходним за спровођење функције контроле усклађености пословања банке и, у складу с дужностима запослених, сарадњу у пружању тих информација;

8) право руководиоца Организационе јединице да налаз спроведене контроле усклађености пословања изнесе пред извршни одбор банке, одбор за праћење пословања банке и управни одбор банке, као и обавезу да о утврђеним пропустима у најкраћем року обавести извршни одбор банке и одбор за праћење пословања банке;

9) право руководиоца Организационе јединице да органима банке предложи ангажовање одговарајућег стручњака за истраживање могућих повреда усклађености пословања;

10) обавезу за подређена друштва те банке у иностранству, као и за њене филијале и друге организационе делове у иностранству, да банку и Народну банку Србије обавештавају о разликама у прописима и стандардима државе у којој послују у односу на прописе Републике Србије и да то обавештење садржи и евентуалну информацију о томе да прописи и стандарди државе у којој организациони облици, односно подређена друштва банке послују – отежавају или спречавају објављивање и размену информација између чланова групе.

5. Банка образује Организациону јединицу тако да њена величина и организациона и квалификациона структура одговарају величини банке,

односно обиму и врсти послова које банка обавља, а дужна је и да обезбеди да број и структура запослених у Организационој јединици омогућавају ефективно и ефикасно управљање ризиком усклађености пословања банке.

Банка је дужна да за обављање послова функције усклађености пословања банке обезбеди довољан број запослених који поседују одговарајуће квалификације, знање и искуство, као и професионалне и личне квалитете, који познају и прате измене закона, подзаконских аката и унутрашњих аката банке, познају правила струке, добре пословне обичаје и пословну етику банке и поседују знање и способност да процене њихову међусобну усклађеност и њихов утицај на пословање банке.

Банка је дужна да обезбеди да се запослени из става 2. ове тачке редовно обучавају и усавршавају.

6. Руководилац Организационе јединице мора имати добру пословну репутацију и одговарајуће квалификације и искуство у складу са одредбама одлуке којом се уређују ближи услови и начин именовања носилаца кључних функција у банци.

Руководиоца Организационе јединице именује и разрешава управни одбор банке.

Народна банка Србије даје претходну сагласност на именовање руководиоца Организационе јединице у складу са одлуком којом се уређује давање прелиминарног одобрења, дозволе за рад банке и појединих сагласности и одобрења Народне банке Србије.

Банка обавештава Народну банку Србије о именовању, разрешењу или оставци руководиоца Организационе јединице, у складу са одредбама одлуке из става 1. ове тачке.

7. Руководилац Организационе јединице и запослени у Организационој јединици независни су у свом раду и обављају искључиво послове из свог делокруга – избегавајући могуће сукобе интереса у односу на друге запослене и послове које они обављају.

Ради обављања својих послова, запослени у Организационој јединици имају право приступа свим организационим деловима банке, као и увид у документе, односно информације који су им потребни, а имају право и да од свих запослених захтевају да им у разумном року прибаве потребне информације и дају одговарајућа образложења.

Банка је дужна да, за потребе вршења контроле усклађености пословања, а ради благовременог прибављања тачних и потпуних података и њихове електронске обраде – Организационој јединици омогући приступ информационом систему банке који садржи податке о њеном пословању.

8. Организациона јединица дужна је да идентификује и процењује главне ризике усклађености пословања банке и да предлаже годишњи план управљања тим ризицима, који садржи и план обуке запослених.

Годишњи план из става 1. ове тачке садржи и планиране активности у вршењу саветодавне улоге Организационе јединице, планиране контроле усклађености пословања у областима које спадају у делокруг Организационе јединице, активности усмерене на унапређење етичких и професионалних стандарда понашања запослених и динамику и рокове за спровођење свих планираних активности.

Годишњи план из става 1. ове тачке усваја управни одбор банке.

9. Организациона јединица тромесечно сачињава извештај о својим активностима, који садржи нарочито извештај о спровођењу плана управљања ризицима усклађености пословања из тачке 8. став 1. ове одлуке.

Извештај из става 1. ове тачке Организациона јединица доставља извршном одбору, одбору за праћење пословања и управном одбору банке, на разматрање.

Организациона јединица саставља и годишњи извештај о ризицима усклађености пословања, који доставља извршном одбору, одбору за праћење пословања и управном одбору банке.

Извештаји из ст. 1. и 3. ове тачке, поред извештаја о спровођењу плана управљања ризицима усклађености пословања, садрже и најзначајније идентификоване ризике усклађености пословања, укључујући и ризике утврђене контролама Организационе јединице и статус примене предложених мера за управљање тим ризицима.

10. Организациона јединица дужна је да састави програм праћења усклађености пословања банке, који посебно садржи методологију рада Организационе јединице, начин и рокове израде извештаја и начин провере те усклађености.

Програм из става 1. ове тачке садржи и начин на који банка успоставља одговарајуће и ажурне процедуре на нивоу свих

организационих јединица које су усклађене са законом, подзаконским актима и унутрашњим актима банке, као и с правилима струке, добрим пословним обичајима и пословном етиком банке и које омогућавају континуирано праћење и мерење ризика усклађености пословања банке.

Под методологијом рада Организационе јединице подразумева се утврђивање и спровођење одговарајуће, континуиране и ефикасне контроле усклађености пословања банке на начин који ће омогућити указивање на постојеће и потенцијалне ризике усклађености и на управљање тим ризицима ради остваривања највиших стандарда у пословању банке.

Програм праћења усклађености пословања усваја управни одбор банке.

11. Организациона јединица дужна је да редовно и благовремено обавештава органе управљања банке о изменама закона и подзаконских аката и да им доставља информације о њиховој садржини, роковима за усаглашавање с тим изменама, унутрашњим актима банке које је потребно изменити и/или усвојити ради усаглашавања с тим изменама, те ефектима које оне могу имати на пословање банке.

Организациона јединица дужна је да организационе јединице на које се односе измене закона и подзаконских аката из става 1. ове тачке – редовно и благовремено обавештава о тим изменама и доставља им информације из тог става.

У циљу идентификације и праћења ризика усклађености пословања банке и управљања тим ризиком, Организациона јединица, између осталог:

1) израђује и примењује процедуре и стандарде из области функције усклађености пословања, те даје смернице, савете, мишљења и препоруке о примени ових аката;

2) даје мишљења о усклађености унутрашњих аката банке са законом и другим прописом, као и о поступању банке у складу са законом, другим прописом и унутрашњим актима банке;

3) даје мишљења о међусобној усклађености и примени унутрашњих аката банке;

4) спроводи контроле усклађености пословања које обухватају надзор и процену ризика усклађености пословања банке са регулаторним захтевима;

5) спроводи контроле појединачних поступања за која је утврђено да нису у складу са законом, другим прописом или унутрашњим актом банке;

6) континуирано прати ризик усклађености пословања, што нарочито подразумева процену његових могућих последица;

7) спроводи обуку запослених ради подизања свести запослених о пословној етици и интегритету и поштовању правила пословног понашања у банци.

12. Руководилац Организационе јединице одговоран је за ефикасно, континуирано, редовно и квалитетно вршење функције усклађености пословања и ефикасно спровођење плана управљања ризицима усклађености пословања, благовремено сачињавање и достављање извештаја из тач. 9. ст. 1. и 3. ове одлуке, као и спровођење програма праћења усклађености пословања из тачке 10. ове одлуке.

Руководилац организационе јединице дужан је да о утврђеним пропустима који се односе на усклађеност пословања одмах обавести извршни одбор и одбор за праћење пословања банке.

Руководилац организационе јединице има право да се непосредно обрати управном одбору банке, кад год је то потребно.

13. Банка је дужна да функцију контроле усклађености пословања обавља и развија на начин који омогућава благовремену процену ризика усклађености на свим организационим нивоима банке, укључујући и процену настанка овог ризика увођењем новог производа у банци или нове пословне праксе и поверавањем активности банке трећем лицу, односно дужна је да негативан утицај ових ризика на њено пословање сведе на најмању могућу меру.

14. Банка је дужна да своје унутрашње акте усклади са одредбама ове одлуке најкасније 1. октобра 2025. године.

15. Даном почетка примене ове одлуке престаје да важи Одлука о начину и условима идентификације и праћења ризика усклађености пословања банке и управљања тим ризиком („Службени гласник РС“, бр. 86/2007 и 89/2007 – исправка).

16. Ова одлука ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије“, а примењује се од 1. октобра 2025. године.

ИО НБС бр. 32
12. јуна 2025. године
Београд

Председавајућа
Извршног одбора Народне банке Србије
Г у в е р н е р
Народне банке Србије

Др Јоргованка Табаковић, с.р.